

Fikir Hürriyeti

Hürriyet, bir manada *serbest düşünebilme, serbest söyleyebilme ve serbest hareket edebilme hakkına sahip olmak* demektir. Diğer bir ifadeyle **hürriyet**, *insanın kendisine ve başkasına zarar vermemesidir*. İnsanın şahsi hürriyeti, her türlü haksız taarruz ve tecavüzden korunmuştur.

Bediüzzaman Hazretleri şöyle buyurur:

“Hürriyetin şeni odur ki, ne nefsinde ne gayrına zararı dokunmasın.”[\[1\]](#)

“Belki hürriyet budur ki; Kanun-u adâlet ve te’dipten başka hiç kimse kimseye tahakküm etmesin. Herkesin hukuku mahfuz kalsın; herkes harekât-ı meşrûasında şâhane serbest olsun.” [\[2\]](#)

İslâmiyet fikir hürriyetine, fert ve toplumun istirahatını zedelememek ve başkalarını rahatsız etmemek ve tahakküm altına almamak kaydı ile bazı sınırlar çizmiş ve bu hususta uyulması gereken birtakım esaslar tespit etmiştir. **Uyulması gereken bu esaslar şunlardır:** [\[3\]](#)

1. İyi niyet,
2. İslâm inancına saygı,
3. İslâm ahlakına riayet,
4. Devlet ve milletin birlik ve bütünlüğünü muhafaza etmek.

Günümüzde **“Mutlak Hürriyet”** yani *“her şeyin serbest olmasını savunmak”* çok hatalı bir görüştür. Çünkü mutlak hürriyet, mutlak bir vahşettir.

Gayri meşru hürriyeti sınırlamak milletin saadet ve istirahati için zaruridir. Hürriyetleri topyekûn imha etmek isteyen baskıcı zihniyetlere serbestiyet tanımak, hürriyetin ruhuna aykırıdır. Bu sebeple vatanımızı tehdit eden, hürriyetimizin, mukaddesatımızın, mülkiyet ve namusumuzun baş düşmanları olan yıkıcı cereyanlara hürriyet adına müsaade edilmemelidir. Bediüzzaman Hazretleri bu hakikati şöyle ifade eder:

“Hürriyeti, âdâb-ı Şeriatla takyid ediniz. Zira cahil efrad ve avam-ı nas kayıtsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsiz

olur.”[4]

Hürriyet, mukaddes bir hakikat, ilahi bir rahmet ve nimet olduğundan medeniyeti hakikiyenin ruhu, kaynağı ve adaletin de temelidir. Zira hürriyetin olmadığı yerde adalet tecelli etmez, onun yerini istibdat ve zulüm alır.

İnsanlığın esası ve şanı olan hürriyet, başkalarına tahakküm ve zulüm olarak kullanılırsa bu bir cebir ve istibdat olur. Bu ise insanların sefalet içinde meşakkatli bir hayat sürmelerine yol açar. Zira insan, hakkı olmayan şeylerde tasarruf etmekte hür olmadığı gibi, akıl ve edebe aykırı işler yapmak da hür değildir.

İnsanlar, ancak başkalarının hukukuna taarruz etmemek şartıyla kendi fiillerinde serbesttir. İnsanların birbiri üzerinde baskı kurmaya ve tahakküm etmeğe hakları yoktur. Demek ki, hürriyet mutlak değildir. Yani, fert ve cemiyetin şartsız ve sınırsız bir hürriyeti yoktur.

Hakiki hürriyet, insanların birbirlerine karşı şefkat ve mürüvvetle; iyilik ve insanlıkla muamele etmesini gerektirir.

Bütün insanlar meslek ve meşrepleri, ırkları, dilleri, güç ve kudretleri ne olursa olsun Allah'ın kuludur. Kulluk ve insanlık hürriyetinde hepsi ortaktır. Hepsi aynı emir ve yasaklara tabi ve hepsi Allah'a ibadet yapmakla vazifelidir.

Tarih boyunca istibdat çok çeşitli şekillerde ortaya çıkmıştır. Zalim krallar, diktatörler, papazlar ve bazı hükümet adamları otoriteyi ellerine alarak fert ve cemiyetin hürriyetine müdahale etmişlerdir.

Bu anlayış çeşitli zulüm ve istibdat idarelerinin ortaya çıkmasına ve insanların köleleştirilmesine, inançlarının engellenmesine ve birçok fikir ve ilim adamının idam edilmesine sebep olmuştur. Bu durum insanların tedennisine neden olmuştur.

Hürriyeti tecavüze maruz kalan bir insanın hayatı ve istiklali, şeref ve namusu da tehdit ediliyor demektir. Nitekim hür olmayan insanlar şeref ve izzetini muhafaza edemez. Başkasının hükmü altında zelil ve sefil bir hayat geçirmeye mecbur kalırlar.

İslâm dini, inanç ve vicdan hürriyetini, akıl ve fikir hürriyetini, konuşma hürriyetini insanlara bahsetmiştir. İnsanların inandığı gibi yaşamaları ve kılık ve kıyafetlerinde serbest olmaları vicdan hürriyetinin gereğidir.

İnsanın hayatını huzur ile yaşayabilmesi için serbest hareket etmesi, hür olarak düşünmesi ve düşündüğünü söyleyebilmesi şarttır. Zira herkes dilediği gibi düşünür ve itikat eder; kendi din ve mezhebini diğerlerine tercih edebilir. İnsanın bu hakkını kısıtlamak onun hürriyetine tecavüzdür.

“Malumdur ki, her hükümette muhalifler bulunur. Asayişe, emniyete dokunmamak şartıyla, hiç kimse vicdanıyla, kalbiyle kabul ettiği bir fikirden, bir metotdan dolayı mes’ul olamaz.”[5]

Hangi millette vicdan, düşünce ve konuşma hürriyeti varsa er-geç, o millet, tekâmül eder ve huzura kavuşur. Cenab-ı Hak Peygamber Efendimiz (asm.) vasıtasıyla bütün müminlere şöyle buyurmaktadır:

“Habibim söyle onlara hak, Allah’tan gelendir. Ona iman edip etmemek her ferdin kendi ihtiyarındadır.”[6]

Cenab-ı Hak dahi, insanları inanıp inanmama noktasında kendi iradelerine bıraktığı hâlde, insanların inancına müdahale etmek, kılık kıyafetine karışmak hangi insaniyetle bağdaşır?

[1] *Münazarat.*

[2] *age.*

[3] *Bedayi, 7/ 113-114.*

[4] *Tarihçe-i Hayat.*

[5] *age., s.651*

[6] *Kehf, 18/29.*